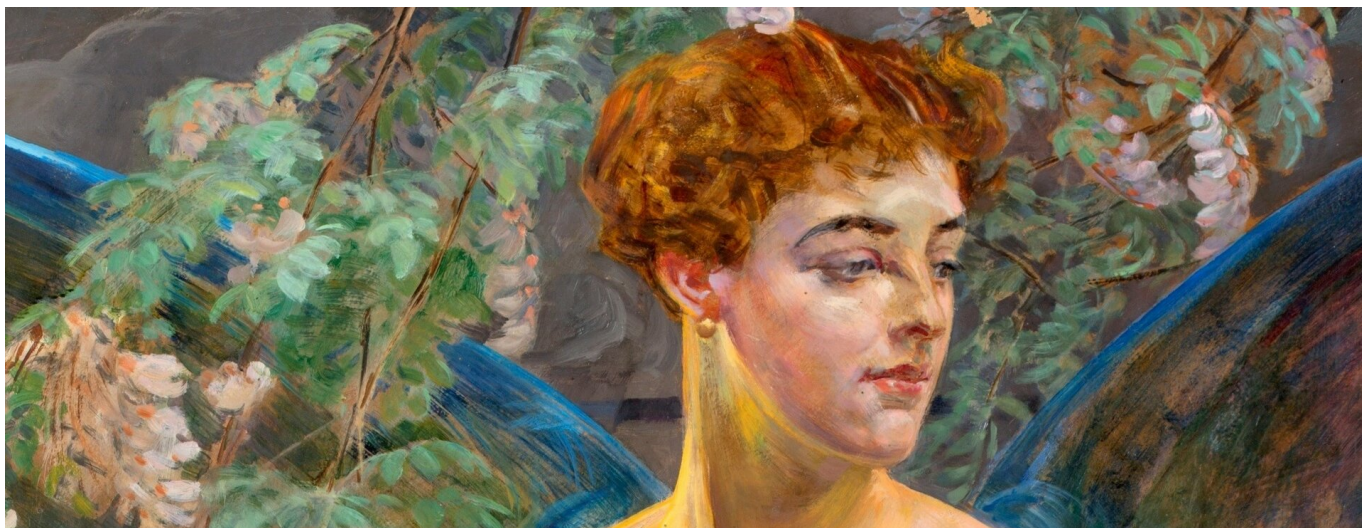

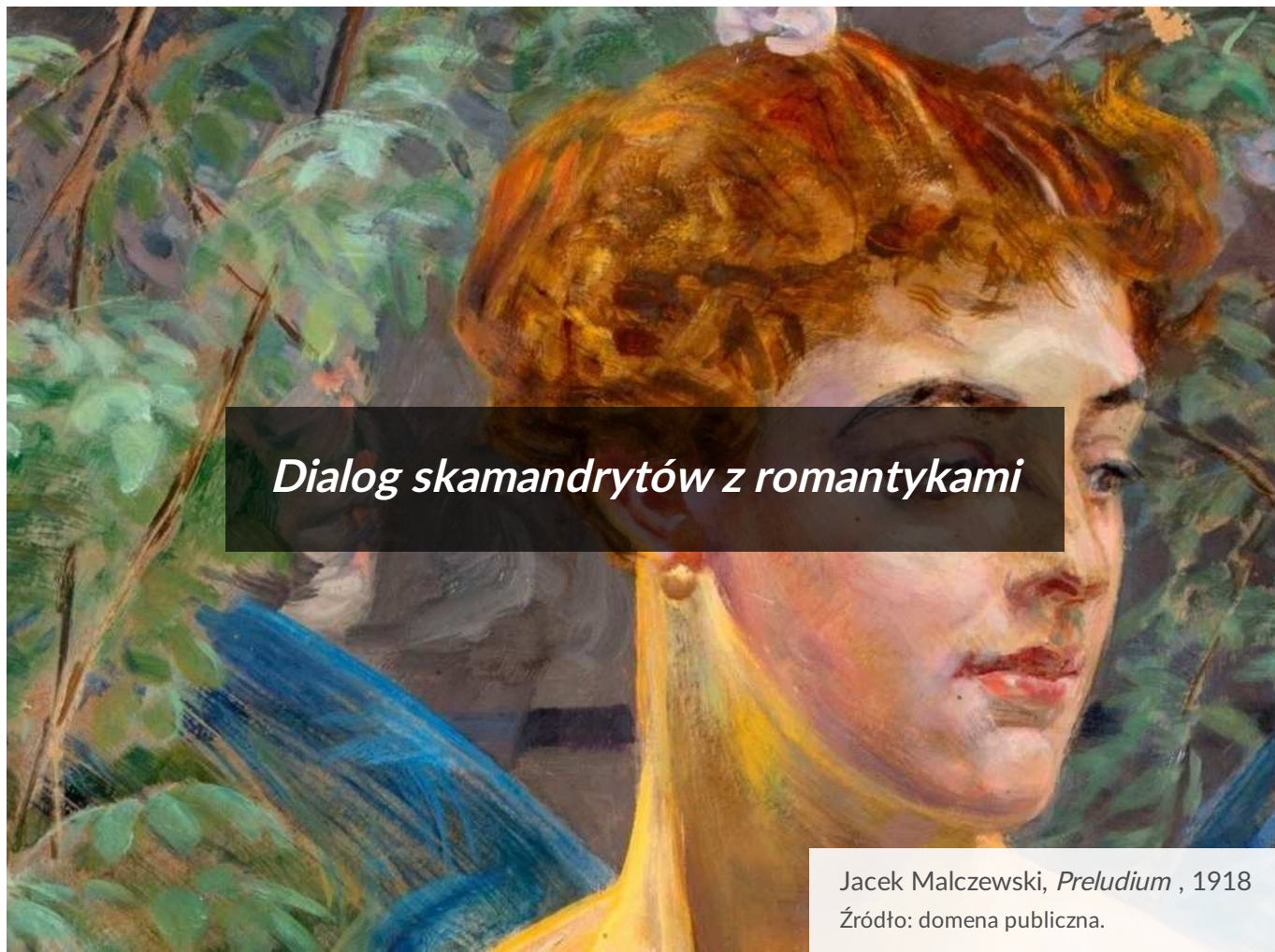

Dialog skamandrytów z romantykami

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Jan Lechoń, *Herostrates*, [w:] Jan Lechoń, *Karmazynowy poemat*, 1920.
- Źródło: Anna Nasiłowska, *Skamandryci*, [w:] tejże, *Trzydziestolecie 1914–1944*.
- Źródło: „*Skamander*” 1920.
- Źródło: Antoni Słonimski, *Czarna wiosna (fragment)*.
- Źródło: Julian Tuwim, *Do krytyków*.
- Źródło: Kazimierz Wierzyński, *Zielono mam w głowie*.
- Źródło: Kazimierz Wierzyński, *Wiosna i wino*.
- Źródło: Julian Tuwim, *Z wierszy o państwie*, [w:] tegoż, *Treść gorejąca*.
- Źródło: Kazimierz Wierzyński, *Manifest szalony (fragment)*.

Dialog skamandrytów z romantykami

Jacek Malczewski, *Preludium*, 1918

Źródło: domena publiczna.

“ Wierzmy głęboko w dzień dzisiejszy, którego dziećmi wszyscy się czujemy. Rozumiemy dobrze iż nic łatwiejszego, jak nienawidzić to nasze dziś, do którego nikt przyznać się nie chce. (...) Chcemy być poetami dnia dzisiejszego i w tym nasza wiara i cały nasz „program”. Nie kusi nas kaznodziejstwo, nie pragniemy nikogo nawracać, ale chcemy zdobywać, porywać, zapalać serca ludzi, chcemy być ich uśmiechem i ich płaczem; chcemy być poetami tymi dziwnymi istotami, co na migotliwej powierzchni życia znajdują największe głębie, a w barwnej grze dźwięków i kształtów widzą objawienie najbardziej niedostępnych i niewyraźalnych prawd. (...) Nie chcemy wielkich słów, chcemy wielkiej poezji; wówczas każde słowo stanie się wielkie.

Źródło: „Skamander” 1920.

- Na podstawie fragmentów tekstu Anny Nasiłowskiej wskażesz nawiązania do utworów romantycznych w wierszu Jana Lechonia *Herostrates*.
- Wyjaśnisz, dlaczego skamandrytów nie można nazwać wieszczami narodowymi.
- Wskażesz podobieństwa i różnice między tradycją romantyczną a poetyką Skamandra.
- Określisz stosunek skamandrytów do poezji romantycznej.

Przeczytaj

Przypomnij tematy podejmowane w twórczości romantyków. .
stworzyła poezja tej epoki? Nazwij je i podaj przykłady utworów
pochodzą.

Z którymi poglądami romantyków podjęli dialog twórcy młodego pokolenia? Przywołaj utwory, w których się on toczy, i przedstaw najważniejsze powracające w tym dialogu.

Wymień związki frazeologiczne pochodzące z liryki romantycznej
utrwały się w języku polskim jako skrzydlate słowa.

Odszukaj w dostępnych ci źródłach jeszcze inne skrzydlate sło o romantycznym rodowodzie.

Odpowiedz, w jakich sytuacjach można by ich użyć. Jaką funkcję pełnią skrzydlate słowa?

((Anna Nasiłowska

Skamandryci

[Grupa poetycka]

Zasadniczy zrąb grupy tworzyła piątka poetów. Było wśród nich dwóch warszawiaków: Jan Lechoń i Antoni Słonimski. Julian Tuwim przybył do Warszawy z Łodzi, by studiować na uniwersytecie; Kazimierz Wierzyński pochodził z Galicji Wschodniej i miał za sobą doświadczenie przymusowej służby w armii austriackiej i niewolę rosyjską. Z Ukrainy przyjechał Jarosław Iwaszkiewicz, którego, jak wielu Polaków, zwłaszcza ze sfer ziemiańskich, tragiczne wydarzenia rewolucji zmusiły do opuszczenia na zawsze kraju dzieciństwa i wczesnej młodości. Mimo różnych przeżyć, pochodzenia społecznego, doświadczeń wojennych lat – skamandryci stanowili dość zwartą grupę. Łączyło ich przekonanie, że to od nich właśnie zaczyna się nowa poezja niepodległej Polski, a to oznacza odrzucenie psychicznego ciężaru wojny i zaborów. Słowa poety brzmią buntowniczo: „O zwalcieź mi Łazienki królewskie w Warszawie [...] A Ceres złotonośną utopcie mi w stawie”.

Jeżeli gdzieś na Starym pokaże się Mieście
I utkwí w was Kiliński swe oczy zielone,
Zabijcie go! – A trupa zawleczone na stronę
I tylko wieść mi o tym radosną przynieście.

Strona tytułowa czasopisma „Skamander”, autor nieznany

Źródło: domena publiczna.

– pisał Lechoń w słynnym wierszu *Herostrates*. Czyli: **dość mitów narodowych, cierpiętnictwa, bohaterstwa**, trzeba odrzucić zbędny balast skostniałych wzorców czasu niewoli, aby spojrzeć na nowo rzeczywistości prosto w twarz: „A wiosną – niechaj wiosnę, nie Polskę zobaczę”.

Cały wiersz składa się z aluzji do wielkich wzorów, traktowanych z młodzieńczą **dezynwolturą**. Łazienki – to odwołanie się nie tylko do pewnego historycznego miejsca, ale także do *Nocy listopadowej* Wyspiańskiego, zielone Kilińskiego oczy w *Uspokojeniu* Słowackiego wskazują oczywiste źródło Lechoniowskiego kryptocytatu, a „wiosna” to wytarta metafora poezji narodowej, oznaczająca nadzieję na odrodzenie. Lechoń proponuje zaś wrócić... do pory roku.

[...]

Piątka poetów, którzy tworzyli zasadniczy trzon grupy Skamandra, to odrębne silne indywidualności. Skamander zresztą cenił przede wszystkim indywidualność twórczą. [...]

[Tuwim]

Julian Tuwim niewątpliwie miał talent poetycki. Nie jest to romantyczny „geniusz”, czyli dar wieszczcy, pozwalający na przenikanie tajemnic bytu, ale po prostu umiejętność znalezienia właściwej formy, **wirtuozeria** słowa, pisanie bez wysiłku, z radością. [...] poeta to ktoś z tłumu, już nie artysta skłócony ze światem i przeżywający w samotności swoje lęki i urazy, a młody człowiek, napotykający w wielkomiejskim życiu dość typowe sytuacje, jak miłość, i tym tylko różniący się od innych, że obdarzony jest szczególną zdolnością tworzenia wierszy. [...]

Wiersze Tuwima również znakomicie sprawdziły się na scenie **Pod Picadorem**: były dynamiczne, rytmiczne, optymistyczne i mówiły o przeżyciach mieszkańca wielkiego miasta. Witalizm, urbanizm, panteizm to określenia mogące scharakteryzować postawę poety

i choć żadne z nich nie jest nazwą prądu czy osobnego kierunku, łatwo zrozumieć, że w utworach Tuwima witano z entuzjazmem ożywczy powiew nowości. Podobnie zresztą jak w utworach Kazimierza Wierzyńskiego, który do Warszawy przybył z Rosji, gdzie spędził ponad rok w obozie internowania jako żołnierz austriacki. Na scenie kabaretu Pod Picadorem zaprezentował jednak wiersze pełne optymizmu, upojenia młodością, uwielbienia życia, a utwory pesymistyczne, napisane w obozie, na razie schował. [...]

[Wierzyński]

Dwa pierwsze tomy Wierzyńskiego *Wiosna i wino* (1919) i *Wróble na dachu* (1921) to najpełniejsze wcielenie skamandryckiego optymizmu i witalizmu. Poeta bardzo żywiołowo przeżywa świat, akceptuje go, określa się jako „ekstatyk życia”, jest szczęśliwy zarówno w zetknięciu z przyrodą, jak i w mieście, wśród tłumu. Zachwyca go uroda kobiet, własna młodość i samo życie. [...]

Laur olimpijski (1927) to rozwinięcie afirmacji życia; Wierzyński tworzy wizję człowieka aktywnego, sport jest dla niego dążeniem do harmonii, która najpełniej wyraża się w ruchu; publiczność na stadionie to przykład wspólnoty tworzącej się w przeżywaniu emocji, a cała idea olimpijska staje się szansą dla cywilizacji. Poezja o sporcie ma niewątpliwie antyczną tradycję, w starożytnej Grecji bowiem na cześć zwycięzców układano ody [...]. Sport jest jednak tematem nowym, dwudziestowiecznym, a u Wierzyńskiego – dowodem optymizmu, wyraźnego zafascynowania nowoczesnością. W sporcie człowiek staje się jednością, przestaje być podzielony na intelekt i ciało, emocje i myśli, działania i refleksję, tak często sobie przeciwstawne. Olimpiada w tomie *Laur olimpijski*, przetłumaczonym na wiele języków, to próba sięgnięcia ludzkości po doskonałość, wspólna walka ze słabością, a nie – walka przeciwko sobie.

Źródło: Anna Nasiłowska, *Skamandryci*, [w:] tejsze, *Trzydziestolecie 1914–1944*.

Odwołaj się do tekstu Nasiłowskiej i wyjaśnij, co łączyło poetów tworzących grupę Skamander.

1

2

Odpowiedz na pytanie, jakie nawiązania do utworów romantycznych i młodopolskich wskazuje badaczka w *Herostratesie* Lechonia.

3

Wyjaśnij, dlaczego, zdaniem autorki, skamandrytów nie można nazwać wieszczami narodowymi.

4

Nasiłowska sięgnęła po rzeczowniki *witalizm*, *urbanizm*, *panteizm*, by scharakteryzować poezję Tuwima. Wyjaśnij te pojęcia. Wskaż, które z nich było charakterystyczne dla filozofii i literatury romantycznej.

5

Wierzyński nazwał siebie „ekstatykiem życia”. Jak rozumiesz to określenie? Zastanów się, czy taka postawa była charakterystyczna również dla poetów romantycznych.

Stanisław Ignacy Witkiewicz, *Portret Juliana Tuwima*, 1929

Źródło: domena publiczna.

Słownik

Pod Picadorem

nazwa kawiarni artystycznej (będącej rodzajem kabaretu literackiego); gromadzili się w niej poeci, którzy następnie utworzyli grupę Skamander

biologizm

(gr. *bios* – życie, *logos* – słowo, nauka) – tłumaczenie indywidualnych i społecznych zachowań ludzi czynnikami biologicznymi

kryptocytat

(gr. *kryptos* – ukryty) – cudze słowa ukryte w zmienionej formie w utworze innego autora

mit narodowy

nieuzasadnione racjonalnie, oparte na wierze i emocjach przekonanie o wyjątkowości jakiegoś narodu, silnie zakorzenione w świadomości społecznej. Może służyć podtrzymywaniu tożsamości narodowej, ale w skrajnych przypadkach bywa źródłem nacjonalizmu.

panteizm

(gr. *pán* – wszystko + *theós* – Bóg) – doktryna filozoficzna, zgodnie z którą Bóg jest tożsamy ze światem, istnieje wewnątrz niego, a nie ponad nim lub obok niego; popularna w epoce romantyzmu

skrzydlate słowa

rozpowszechnione w kulturze, powszechnie znane cytaty z literatury, filmu; fragmenty wypowiedzi postaci historycznych i fikcyjnych, niekiedy tytuły, hasła. Termin zaproponowany przez niemieckiego filologa Georga Büchmanna, który w roku 1864 wydał zbiór wyrażeń pt. *Geflügelte Worte* (*Skrzydlate słowa*)

urbanizm

(łac. *urbanus* – miejski) – fascynacja miastem; tendencja charakterystyczna dla poezji początków XX wieku

witalizm

(łac. *vitalis* – należący do życia, życiowy) – energia życiowa, a także koncepcja filozoficzna zakładająca istnienie w organizmach żywych niematerialnej, swoistej „siły życiowej” (*vis vitalis*), która kieruje procesami życiowymi i decyduje o ich przebiegu

Schemat

Polecenie 1

Przeanalizuj schemat interaktywny. Na jego podstawie wskaż podobieństwa i różnice między tradycją romantyczną a poetyką grupy literackiej Skamander. Zapisz swoje spostrzeżenia.

Polecenie 2

Zapoznaj się z fragmentami wierszy skamandrytów. Na ich podstawie określ stosunek poetów Skamandra do tradycji romantycznej. Wnioski zanotuj w formie notatki.

((Kazimierz Wierzyński

Manifest szalony (fragment)

Precz z poezjami! Z duszą tromtadrata!
Niech żyją bzdurstwa, bujdy, banialuki!
Dosyć rozsądku! Wiwat trans wariata!
Życie jest wszystkim! Nie ma żadnej sztuki!

Dosyć bezpłciowych, literackich stylów,
Form, psychologii, manier, problematów!
Dzisiaj pegazem: czwórka krokodyłów,
Gryząca w pyskach swych orzechy światów!

Źródło: Kazimierz Wierzyński, *Manifest szalony (fragment)*.

((Antoni Słonimski

Czarna wiosna (fragment)

Ojczyzna moja wolna, wolna...
Więc zrzucam z ramion płaszcz Konrada.
Ojczyzna w więzach już nie biada,
Dźwiga się, wznosi, wstaje wolna.

Źródło: Antoni Słonimski, *Czarna wiosna (fragment)*.

((Julian Tuwim

Do krytyków

A w maju
Zwykłem jeździć, szanowni panowie,
Na przedniej platformie tramwaju!
Miasto na wskroś mnie przeszywa!
Co się tam dzieje w mej głowie:
Pędy, zapędy, ognie, ogniwa,
Wesoło w czubie i w piętach,
A najweselej na skrętach!
Na skrętach – kuliście
Zagarniam zachwytem ramienia,
A drzewa w porywie natchnienia
Szaleją wiosenną wonią,
Z radości pęka pąkowie,
Ulice na alarm dzwonią,
Maju, maju! – –
Tak to jadę na przedniej platformie tramwaju,
Wielce szanowni panowie.

Źródło: Julian Tuwim, *Do krytyków*.

((Kazimierz Wierzyński

Zielono mam w głowie

Zielono mam w głowie i fiołki w niej kwitną,
Na klombach mych myśli sadzone za młodu,

Pod słońcem, co dało mi duszę błękitną
I które mi świeci bez trosk i zachodu.

Obnoszę po ludziach mój śmiech i bukiety
Rozdaję wokoło i jestem radosną
Wichurą zachwytu i szczęścia poety,
Co zamiast człowiekiem, powinien być wiosną.

Źródło: Kazimierz Wierzyński, *Zielono mam w głowie*.

Sprawdź się

((Kazimierz Wierzyński

Wiosna i wino

Wiosna i wino: dwa płuca oddechem
Młodym wezbrane i w ślepym zachwycie
Wyśpiewujące pogańskim swym śmiechem
Ziemię, panteizm, człowieka i życie.

Wiosna i wino: dwie wargi, co swymi
Pocałunkami mieszają sny w głowie,
Że się zawraca do góry i dymi!...
O, przyjaciele! Piję wasze zdrowie!

Źródło: Kazimierz Wierzyński, *Wiosna i wino*.

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Określ, co jest tematem wiersza *Wiosna i wino*.

Ćwiczenie 2

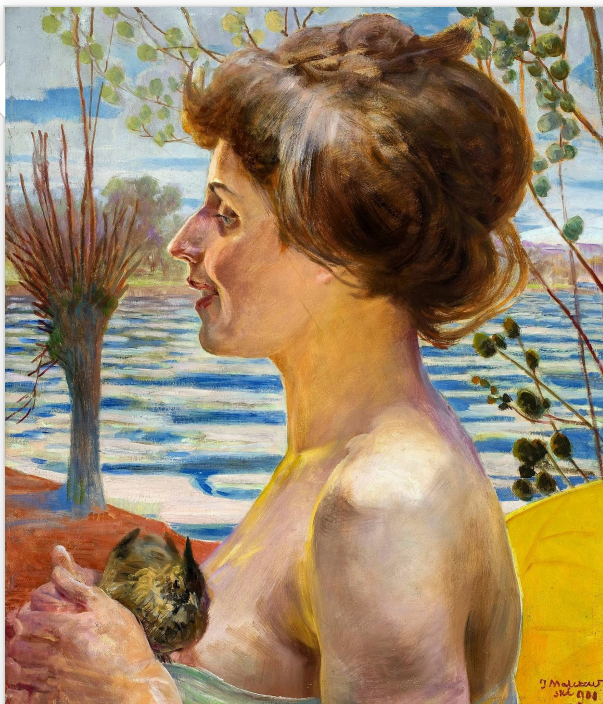
Na podstawie analizy wiersza *Wino i wiosna* wskaż cechy charakterystyczne dla poetyki Skamandra.

Ćwiczenie 3

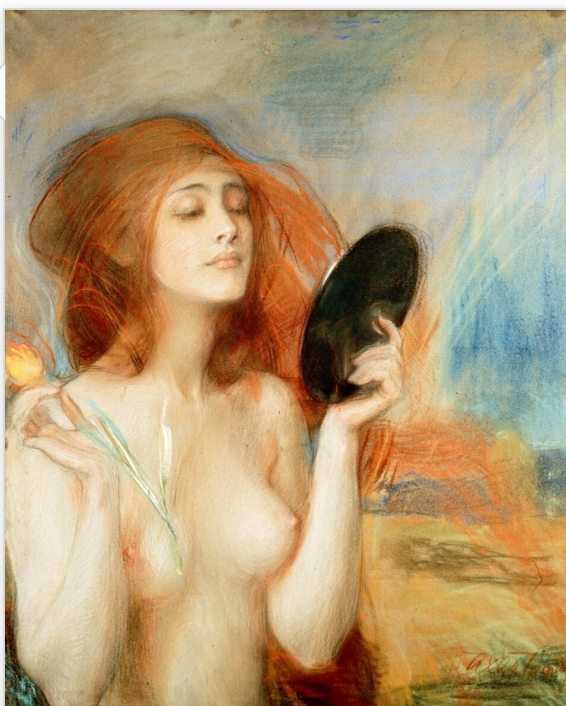
Wyjaśnij, jak w kontekście wiersza rozumiesz sformułowania „pogański śmiech” i „panteizm”.

Obejrzyj obrazy i wyjaśnij, jakie związki z literaturą romantyczną ma filozofia wyrażona w utworze *Wiosna i wino*.

domena publiczna

Jacek Malczewski, *Wiosna*, 1900

domena publiczna

Teodor Axentowicz, *Wiosna*, ok. 1900

domena publiczna

Witold Pruszkowski, *Wiosna*, 1887

domena publiczna

Leon Wyczółkowski, *Wiosna w Gościeradzu*, 1933

domena publiczna

Witold Wojtkiewicz, *Podmuchy wiosenne*, ok. 1905

Źródło: domena publiczna.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Db2y36cLw>

Film przedstawia recytację wiersza Juliana Tuwima "Z wierszy o państwie".

((Julian Tuwim

Z wierszy o państwie

1

Dogasa legendarna łuna
Pożarów, kurzu, krwi i walk,
Polsko, wskrzeszona od pioruna,
Wezbranych chmur i wieszczych warg!

Sztandary twoje, przesiąknięte
Poezją i pokoleń krwią,
W muzeach drzemią – i są święte;
I dobrze jest, że święte są.

Jak walka miała lata szkolne
(I laury – jak liryczne bzy),
Tak muszą mieć narody wolne
Zadumy swoje, **klechdy**, mgły.

I trzeba, żeby wargi drżały,
Czytając smutny dziejów skrypt,
I tylko bęćwał przemądrzały
Nie drgnie w grobowym mroku krypt.

2

Lecz nam w misterium przepowiedni
Rosła o państwie każda wieść,
Więc dziś wolności dzień powszedni
Trudno zrozumieć nam i znieść.

Od chorągwianych amarantów
Żądamy cudów, niczym w [Lourdes](#),
I uskrzydłonych policjantów
Wzywamy wśród ulicznych burd.

A on nie Konrad, on nie Gustaw,
Ni *[Króla Ducha]* dalszy ciąg.
Jemu wystarczy „*Dziennik Ustaw*”,
Najmistyczniejsza z polskich ksiąg.

I żadnej w tym nie widzę racji,
By rozanielił się nasz wiek:
Żeby [Anhellim](#) był [Zawadzki](#),
A Wernyhorą wieszczym – [Beck](#).

3

Wielki to mozół i tortura
Być państwem wymodlonym przez
Poetów, co maczali pióra
W gorzkim inkauście krwi i łez.

Być państwem, które ma w obiegu,
Niczym walutę, echa słów
Z tamtego, dalekiego brzegu
Proroczych mgieł i mglistych snów.

Gdy „późny wnuk”, co w duchy wierzy,
Mistyczny rozwiązuje szyfr,
Nieubłagani buchalterzy
Przychodzą z kolumnami cyfr.

I jeśli bilans się nie zgadza,
Gdy trzeba znów podatków, ceł,
Do sumień apeluje władza
Słownictwem romantycznych dzieł.

Źródło: Julian Tuwim, *Z wierszy o państwie*, [w:] tegoż, *Treść gorejąca*.

Ćwiczenie 5

W pierwszym wierszu z cyklu Tuwima wskaż i zinterpretuj sformułowania, w których mowa o tym, jak wolne narody powinny obchodzić się z pamiątkami przeszłości.

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, jaki zarzut stawia się w utworze „wolnemu narodowi”.

Ćwiczenie 7

Zinterpretuj zdanie:

((Do sumień apeluje władza / Słownictwem romantycznych dzieł.

Ćwiczenie 8

Przeczytaj cały cykl *Z wierszy o państwie* Juliana Tuwima i rozważ problem: Jakie są konsekwencje wykorzystywania języka dzieł romantycznych do celów propagandowych w wolnym państwie?

Dla nauczyciela

Autor: Piotr Obolewicz

Przedmiot: Język polski

Temat: *Dialog skamandrytów z romantykami*

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

11) rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiada, ocenia, redaguje informacje, uzasadnia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;

8. posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line;

10. gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- przedstawia założenia programowe grupy Skamander;
- wskazuje podobieństwa i różnice między poetyką romantyczną i poetyką Skamandra;
- określa stosunek poetów Skamandra do tradycji romantycznej w kontekście sytuacji społeczno-politycznej Polski w dwudziestolecie międzywojennym;
- interpretuje wybrane wiersze skamandrytów.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał *Dialog skamandrytów z romantykami*. Poleca uczestnikom zajęć zapoznanie się z tekstem w sekcji „Przeczytaj”. Prosi o wykonanie polecenia nr 1: *Przypomnij tematy podejmowane w twórczości romantyków. Jakie mity stworzyła poezja tej epoki? Nazwij je i podaj przykłady utworów, z których pochodzą*. Dzięki temu uczniowie przypominają sobie wiadomości dotyczące założeń romantyzmu.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji oraz cele zajęć, omawiając lub ustalając razem z uczniami kryteria sukcesu.
2. Krótka rozmowa wprowadzająca w temat lekcji:
 - *Jakie mity stworzyła poezja epoki? romantyzmu?*
 - *Z którymi poglądami romantyków podjęli dialog twórcy młodopolscy?*

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy sekcję „Przeczytaj” z e-materiału. Poleca wybranym uczniom, by odpowiadali na kolejne pytania umieszczone na pionowej osi czasu. Możliwe są swobodne odpowiedzi uczniów. Może wywiązać się dyskusja, np. wywołana odpowiedzią na pytanie, dlaczego skamandrytów nie można nazwać wieszczami narodowymi. Nauczyciel moderuje dyskusję.
2. **Praca z multimedium.** Uczniowie zapoznają się z materiałem w sekcji „Schemat”. Nauczyciel czyta polecenie: 1: *Przeanalizuj schemat interaktywny. Na jego podstawie wskaż podobieństwa i różnice między tradycją romantyczną a poetyką grupy literackiej Skamander. Zapisz swoje spostrzeżenia* i prosi uczniów, aby wykonali je w parach. Następnie wybrana osoba prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ją, udziela też uczniom informacji zwrotnej. Następnie uczniowie, indywidualnie, wykonują polecenie 2 z sekcji „Schemat interaktywny”. Notują odpowiedzi w zeszytach. Nauczyciel prosi wybrane osoby o odczytanie swoich odpowiedzi.
3. **Utrwalanie wiedzy i umiejętności.** Uczniowie wykonują indywidualnie następujące ćwiczenia w sekcji „Sprawdź się”: 1-5, a następnie porównują swoje odpowiedzi z kolegą lub koleżanką.

Faza podsumowująca:

1. W podsumowaniu lekcji nauczyciel zadaje następujące pytania:

Czym różnili się skamandryci od romantyków w pojmowaniu: 1) roli poezji i poetów; 2) patriotyzmu; 3) języka poetyckiego; 4) racjonalizmu?

Praca domowa:

1. Przeczytaj cały cykl *Z wierszy o państwie* Juliana Tuwima i rozważ problem: Jakie są konsekwencje wykorzystywania języka dzieł romantycznych do celów propagandowych w wolnym państwie? Odpowiedź zamknij w 300 słowach.

Materiały pomocnicze:

- Janusz Stradecki, *W kręgu Skamandra*, Warszawa 1977.
- *O specyfice twórczości jednego z najradośniejszych polskich poetów*, Ninateka oraz cykl audycji „*Finezje literackie*” poświęcony twórczości Juliana Tuwima, Ninateka.

Wskazówki metodyczne:

Uczniowie mogą wykorzystać schemat interaktywny jako inspirację do przygotowania własnej notatki z lekcji.